

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Marie Turkové a soudců JUDr. Petra Průchy a JUDr. Dagmar Nygrínové v právní věci žalobců: **a) Š. S., b) M. H.**, zast. Mgr. Bohdanou Hejdukovou, advokátkou, se sídlem v Praze 8, Křižíkova 16, proti žalovaným: **1) JUDr. L. S.**, Ministerstvo práce a sociálních věcí, se sídlem Praha 2, Na Poříčním právu 376/1, **2) MUDr. A. V.**, Magistrát hlavního města Prahy, se sídlem Praha 1, Charvátova 9, **3) Bc. I. Š.**, vedoucí odboru sociálních věcí, Úřad Městské části Praha 3, se sídlem Praha 3, Seifertova 51, **4) Ing. J. K.**, ředitel Úřadu práce, se sídlem Praha 3, Roháčova 13, v řízení o kasační stížnosti žalobců proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 9. 6. 2004, č. j. 3 Cad 32/2004 - 15,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **se z a m í t á .**
- II.** Žádnému z účastníků řízení **se n e p ř i z n á v á** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III.** Zástupkyni stěžovatelů Mgr. Bohdaně Hejdukové, advokátce, **se p ř i z n á v á** odměna za zastupování ve výši 650 Kč, která jí bude vyplacena Nejvyšším správním soudem, a to do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.
- IV.** Odměna advokátky JUDr. Heleny Teissingové **se p ř i z n á v á** částkou 325 Kč, která bude vyplacena Nejvyšším správním soudem Mgr. Bohdaně Hejdukové, advokátce, ve lhůtě 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobci (dále též „stěžovatelé“) včas podanou kasační stížností napadají shora označené usnesení Městského soudu v Praze, kterým byla odmítnuta jejich žaloba, jíž se dožadovali proti žalovaným uvedeným ve výroku, kteří jsou pracovníky příslušných správních orgánů, finančního odškodnění z titulu porušování zákona a občanských práv, s tím, aby byly druhé žalobkyni zpětně od 1. 1. 2003 vyplaceny zákonem garantované

finanční sociální dávky existenčního minima a s tím spojené další finanční výdaje. Městský soud v Praze žalobu napadeným usnesením odmítl jako nepřípustnou poté, co žalobci neodstranili k výzvě soudu ve stanovené lhůtě vytýkané nedostatky žaloby.

V kasační stížnosti (alternativně označené jako „dovolání“) podané prvním stěžovatelem (jenž se označil jako „obecný zmocněnec“), tento uvádí, že se odvolává proti napadenému usnesení, a že vzhledem k pokračující diskriminaci jeho manželky Úřadem práce pro Prahu 3 a Sociálním úřadem pro Prahu 3, podal stížnost k Evropskému soudu ve Štrasburku, přičemž tak učinil po dlouhodobé negativní zkušenosti s úřady v ČR a soudy v ČR. Dodal, že jako důkaz uvádí zastrašující a vyhrožující sdělení ředitele Úřadu práce Praha 3, pana ing. K., ze dne 9. 6. 2004. Dále uvedl, že do dnešní doby odmítá Sociální úřad Praha 3 vyplatit manželce dávku existenčního minima, a tím ji paní Š. nechává bez finančních prostředků žít pod hranicí chudoby. Stěžovatel nemá finanční prostředky, aby mohl manželku podporovat. Z tohoto důvodu nadále trvá na své žalobě proti zmíněným osobám v ČR.

Z důvodu finanční nouze požádal o osvobození od soudních poplatků a o ustanovení zástupce pro řízení o kasační stížnosti.

Městský soud v Praze usnesením ze dne 24. 8. 2004, č. j. 3 Cad 32/2004 - 23, ustanovil stěžovatelům zástupkyni pro řízení o kasační stížnosti, JUDr. Helenu Teissingovou, advokátku se sídlem v Praze 8, Křížkova 1. Vzhledem k tomu, že podání stěžovatelů neobsahovalo náležitosti předepsané zákonem č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), vyzval Městský soud v Praze zástupkyni stěžovatelů usnesením ze dne 13. 1. 2005, č. j. 3 Cad 32/2004 - 26, aby ve lhůtě do 1 měsíce od doručení tohoto usnesení doplnila podání stěžovatelů o náležitosti kasační stížnosti podle § 106 s. ř. s.

Ustanovená zástupkyně přípisem ze dne 14. 2. 2005, a poté opakovaně přípisem ze dne 9. 5. 2005 požádala o prodloužení lhůty k předložení odůvodnění kasační stížnosti, s ohledem na to, že jí stěžovatelé přes opakované žádosti nedodali podklady pro zpracování tohoto odůvodnění. Soud žádosti zástupkyně stěžovatelů o prodloužení lhůty k doplnění kasační stížnosti vyhověl. Dne 13. 6. 2005 zástupkyně stěžovatelů Městskému soudu v Praze sdělila, že žalobci s ní odmítají spolupracovat, a proto nemůže doplnit jejich kasační stížnost ze dne 1. 7. 2004, jak po ní požaduje Městský soud v Praze.

Dne 5. 1. 2006 předložil Městský soud v Praze věc k rozhodnutí o kasační stížnosti Nejvyššímu správnímu soudu. Vzhledem k tomu, že výzva Městského soudu v Praze ze dne 13. 1. 2005, č. j. 3 Cad 32/2004 - 26, aby zástupkyně stěžovatelů ve lhůtě do 1 měsíce od doručení tohoto usnesení doplnila podání stěžovatelů o náležitosti kasační stížnosti podle § 106 s. ř. s., neobsahovala poučení ve smyslu § 37 odst. 5 s. ř. s., tj. poučení, že nebude-li ve stanovené lhůtě kasační stížnost doplněna, nebude možno v řízení pokračovat a kasační stížnost bude odmítnuta, Nejvyšší správní soud požádal Městský soud v Praze o provedení opětovné výzvy k doplnění kasační stížnosti, včetně zmiňovaného poučení o následcích neuposlechnutí této výzvy.

Městský soud v Praze poté vyzval usnesením ze dne 16. 8. 2006, č. j. 3 Cad 32/2004 - 35, stěžovatele k doplnění kasační stížnosti v souladu s § 106 s. ř. s., ve lhůtě do jednoho měsíce od doručení tohoto usnesení, s tím, že současně stěžovatele poučil, že pokud ve stanovené lhůtě kasační stížnost nedoplní, bude odmítnuta s ohledem na § 37 odst. 5 s. ř. s. Vzhledem k tomu, že v mezidobí ustanovená zástupkyně stěžovatelů JUDr. Helena

Teissingová zemřela, a z rozhodnutí České advokátní komory byla nástupkyní zemřelé advokátky určena Mgr. Bohdana Hejduková, advokátka, se sídlem Praha 8, Křižíkova 16, byla tato výzva Městského soud v Praze k doplnění kasační stížnosti zaslána již této zástupkyní stěžovatelů.

Návazně přípisem ze dne 5. 10. 2005 zástupkyně stěžovatelů kasační stížnost doplnila. Zejména uvedla, že stěžovatelé uplatňují důvod kasační stížnosti uvedený pod ustanovením § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s., týkající se nezákonnosti rozhodnutí o odmítnutí návrhu. Namítala, že „jestliže bylo z podání žalobců patrné, že žaloba neodpovídá zákonným požadavkům, měl soud postupovat přiměřeně podle § 30 o. s. ř. a použít možnosti požadovat soud o ustanovení zástupce“. Uvedla, že je pravdou, že žalobci byli poučeni o možnosti požádat o ustanovení zástupce Českou advokátní komoru, to však vystavuje účastníka nedůstojným žádostem o přidělení advokáta, který navíc nemusí mít s problematikou správního řízení, vzhledem k jiné své specializaci, dostatečné zkušenosti. S ohledem na uvedené navrhl, aby bylo napadené usnesení Městského soudu zrušeno a věc byla vrácena tomuto soudu k novému projednání a rozhodnutí.

Předmětem posouzení věci tak v tomto řízení o kasační stížnosti je, zda Městský soud v Praze postupoval či nepostupoval správně, když žalobu odmítl jako nepřipustnou poté, co žalobci neodstranili k výzvě soudu ve stanovené lhůtě vytýkané nedostatky žaloby, a soud shledal, že proto nelze v řízení pokračovat.

Nejvyšší správní soud nejprve posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a konstatoval, že kasační stížnost je podána včas, jde o rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost přípustná a stěžovatelé jsou zastoupeni advokátem.

Po přezkoumání napadeného usnesení Městského soudu v Praze v rozsahu kasační stížnosti a v rámci uplatněných stížnostních důvodů (§ 109 odst. 2 a 3 s. ř. s.) Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Podle ustanovení § 37 odst. 2 a 3 s. ř. s.: *Podání obsahující úkon, jímž se disponuje řízením nebo jeho předmětem, lze provést písemně, ústně do protokolu, popřípadě elektronické formě podepsané elektronicky. Z každého podání musí být zřejmé, čeho se týká, kdo jej činí, proti komu směřuje, co navrhuje, a musí být podepsáno a datováno. Ten, kdo činí podání, (dále jen "podatel") v podání uvede o své osobě osobní údaje jen v nezbytném rozsahu; vždy uvede jméno, příjmení a adresu, na kterou mu lze doručovat. Jiné osobní údaje uvede jen tehdy, je-li toho třeba s ohledem na povahu věci, která má být soudem projednána. Podléhá-li podání soudnímu poplatku, musí být opatřeno kolkovou známkou v odpovídající hodnotě a musí k němu být připojeny listiny, jichž se podatel dovolává. Podání, které je třeba doručit ostatním účastníkům a osobám na řízení zúčastněným, musí být předloženo v potřebném počtu stejnopisů.*

Podle ustanovení § 71 odst. 1 a 2 s. ř. s.: *Žaloba kromě obecných náležitostí podání (§ 37 odst. 2 a 3) musí obsahovat označení napadeného rozhodnutí a den jeho doručení nebo jiného oznámení žalobci, označení osob na řízení zúčastněných, jsou-li žalobci známy, označení výroků rozhodnutí, které žalobce napadá, žalobní body, z nichž musí být patrné, z jakých skutkových a právních důvodů považuje žalobce napadené výroky rozhodnutí za nezákonné nebo nicotné, jaké důkazy k prokázání svých tvrzení žalobce navrhuje provést, návrh výroku rozsudku. K žalobě žalobce připojí jeden opis napadeného rozhodnutí.*

Podle ustanovení § 69 s. ř. s.: *Žalovaným je správní orgán, který rozhodl v posledním stupni, nebo správní orgán, na který jeho působnost přešla.*

Podle ustanovení § 37 odst. 5 s. ř. s.: *Předseda senátu usnesením vyzve podatele k opravě nebo odstranění vad podání a stanoví k tomu lhůtu. Nebude-li podání v této lhůtě doplněno nebo opraveno a v řízení nebude možno pro tento nedostatek pokračovat, soud řízení o takovém podání usnesením odmítne, nestanoví-li zákon jiný procesní důsledek. O tom musí být podatel ve výzvě poučen.*

Z obsahu spisu Nejvyšší správní soud zjistil, že žaloba stěžovatelů neobsahovala příslušné náležitosti, jak je vyžadují citovaná ustanovení soudního řádu správního. Mimo to za žalované byly označeny fyzické osoby, pracovníci správních orgánů. Městský soud v Praze proto usnesením ze dne 19. 3. 2004, č. j. 14 Nc 1482/2003 - 4, v souladu s ustanovením § 37 odst. 5 s. ř. s. vyzval stěžovatele k doplnění a upřesnění jejich podání, přičemž výslovně a zcela přesně podle § 37 odst. 2 a 3 a § 71 s. ř. s. vypočetl, o jaké náležitosti je třeba žalobu doplnit. Současně také stěžovatele poučil, že žalobu lze podle § 69 s. ř. s. podat pouze proti správnímu orgánu, který rozhodl v posledním stupni, nebo proti správnímu orgánu, na který jeho působnost přešla.

Vedle tohoto zcela transparentního poučení ještě Městský soud v Praze doporučil stěžovatelům požádat o přidělení advokáta Českou advokátní komoru.

Na toto usnesení reagoval první stěžovatel přípisem, nadepsaným jako odvolání, v němž se označil za obecného zmocněnce. Uvedl, že vzhledem k tomu, že splnili všechny zákonné podmínky při podání žaloby, trvají nadále na svém podání v plném rozsahu žaloby. Žaloba se týká konkrétních osob za porušování lidských práv, všechny čtyři žalované osoby jsou uvedeny v žalobě. Žalovaní pokračují v totalitních diskriminačních praktikách, tyto staré totalitní komunistické struktury je nutné v nejbližší době odvolat. Dále uvedl, že se již po šesté obrátil na advokáty v Praze, konkrétně také na Českou advokátní komoru v Praze. Česká advokátní komora v Praze nemá žádný zájem o přidělení advokáta paní M. H. z důvodu finanční tísně jmenované. Protože je stěžovateli známo, že více než každý druhý advokát-soudce je členem Soudcovsko podnikatelského výboru v ČR, není z tohoto důvodu garantována nezávislost a nepodjatost zmíněných osob. Zmíněná organizace mu připomíná podobnou organizaci typu Lóže P 2. Z tohoto důvodu mu připadá doporučení žádat o přidělení advokáta u ČAK v Praze poněkud paradoxní, když je znám předem výsledek.

Nejvyšší správní soud věc posoudil a dospěl k závěru, že Městský soud v Praze při zjištění, že podaná žaloba plně neodpovídá zákonným požadavkům, postupoval naprosto v souladu se zákonem, když stěžovatele vyzval, aby odstranili její nedostatky, a přitom je vyčerpávajícím způsobem výslovně poučil, co má žaloba všechno obsahovat a proti komu může směřovat. Stěžovatelé však, ač byli řádně poučeni a vyzváni, aby doplnili a upřesnili kasační stížnost, bylo jim výslovně vysvětleno, jak mají postupovat a co mají soudu doložit, aby se vyloučilo, že stěžovatelé výzvě neporozuměli. Přesto výzvě soudu stěžovatelé nevyhověli a neposkytli soudu potřebnou součinnost, a fakticky tak znemožnili, aby v jejich věci mohlo být Městským soudem v Praze meritorně rozhodováno.

Za tohoto stavu věci, kdy nebyly odstraněny nejen obsahové nedostatky podané žaloby, ale kdy žaloba směřovala proti fyzickým osobám – pracovníkům správního orgánu, což zákon pro přezkum ve správním soudnictví nepřipouští, a na čem však stěžovatelé

přes poučení a výzvu soudu nadále výslovně trvali, nezbylo Městskému soudu v Praze než žalobu odmítnout jako nepřipustnou.

Pokud jde o námitku z kasační stížnosti, že „jestliže bylo z podání žalobců patrné, že žaloba neodpovídá zákonným požadavkům, měl soud postupovat přiměřeně podle § 30 o. s. ř. a použít možnosti požadovat soud o ustanovení zástupce“, ta se v kontextu věci Nejvyššímu správnímu soudu jeví poněkud účelová.

Soudní řád správní nevyžaduje pro řízení o žalobě zastoupení žalobce advokátem. Nicméně přesto ve svém § 35 odst. 7 uvádí, že *Navrhovateli, u něhož jsou předpoklady, aby byl osvobozen od soudních poplatků, a je-li to třeba k ochraně jeho práv, může předseda senátu na návrh ustanovit usnesením zástupce, jímž může být i advokát; hotové výdaje zástupce a odměnu za zastupování osoby uvedené v odstavci 2 platí v takovém případě stát.* Tzn., že takové ustanovení zástupce je vázáno na dvě podmínky, které musí být splněny současně. V dané věci zřejmě byla splněna podmínka první, tj., že u navrhovatelky (či navrhovatelů – v žalobě se za navrhovatele označili oba stěžovatelé, i když v řadě dalších souvisejících podání založených ve spisu se stěžovatel označuje za obecného zmocněnce stěžovatelky druhé) byly předpoklady pro osvobození od soudních poplatků, avšak pokud jde o podmínky druhou („je-li to třeba k ochraně jeho práv“), ta ani podle názoru Nejvyššího správního soudu v případě podané žaloby splněna nebyla. Žaloba sice neodpovídala zákonným požadavkům, ale žalobci byli náležitě vyzváni a poučeni soudem, jak mají žalobu doplnit a upřesnit, a k tomu zastoupení nepotřebovali. Z reakce prvního stěžovatele na předmětnou výzvu přitom vyplynulo, že výzvě porozuměl (ochrana práv tak nezůstala oslabena), avšak přesto trval na projednání žaloby tak, jak byla podána a to výslovně vůči čtyřem fyzickým osobám, které v ní byly uvedeny (ostatně se dovolával i jejich odvolání z funkcí). Problém neúspěšnosti žaloby tak nespočíval v tom, že stěžovatelé neměli v řízení o žalobě zástupce, ale v tom, že žalobci přes poučení soudu, jaká žaloba je ve správním soudnictví projednatelná a přípustná, trvali na projednání svého pojetí žaloby.

I když nebylo v dané věci zástupce pro řízení o žalobě třeba (žalobcům se dostalo veškerého potřebného poučení k ochraně jejich práv), Městský soud v Praze stěžovatele nad rámec svých povinností poučil, jak ostatně uznávají v kasační stížnosti, o případném využití možnosti požádat o ustanovení zástupce Českou advokátní komoru. Nejvyšší správní soud nemůže souhlasit s kasační námitkou, že „toto vystavuje účastníka nedůstojným žádostem o přidělení advokáta, který navíc nemusí mít s problematikou správního řízení, vzhledem k jiné své specializaci, dostatečné zkušenosti“. K tomu Nejvyšší správní soud poznamenává, že Česká advokátní komora, jak pokud jde o podmínky pro ustanovení zástupce (advokáta), tak pokud jde o možný okruh advokátů, z jehož rámce může zástupce pro ustanovení vždy v konkrétní věci vybrat, se řídí stejnými pravidly a má stejné možnosti jako soud, pro případ ustanovení zástupce soudem. Navíc není bez zřetele ani skutečnost, že první stěžovatel ve vyjádření stěžovatelů k výzvě soudu k doplnění a upřesnění žaloby, jejíž součástí byla i informace o možnosti obrátit se na Českou advokátní komoru, toto kategoricky odmítl, když uvedl, že *je mu známo, že více než každý druhý advokát-soudce je členem Soudcovsko podnikatelského výboru v ČR, není z tohoto důvodu garantována nestrannost a nepodjatost zmíněných osob. Zmíněná organizace mu připomíná podobnou organizaci typu Lóže P 2. Z tohoto důvodu mu připadá doporučení žádat o přidělení advokáta u ČAK v Praze poněkud paradoxní, když je znám předem výsledek.*

Nad rámec dosud uvedeného Nejvyšší správní soud poznamenává, že hlavní příčinu, pro kterou byla žaloba odmítnuta, a to, že stěžovatelé přes poučení soudu trvali

na tom, že žalovanými mají zůstat čtyři konkrétně uvedené fyzické osoby, by zřejmě nevyřešilo ani případné ustanovení zástupce. O tom nepřímě svědčí současný stav řízení o kasační stížnosti, kde jsou stěžovatelé zastoupeni zástupkyní, neboť tady je zastoupení povinné (podmínka - „je-li to třeba k ochraně jeho práv“, je naplněna přímo ze zákona). Z obsahu spisu přitom vyplývá, že stěžovatelé se zástupkyní JUDr. Helenou Teissingovou odmítali spolupracovat, a proto zástupkyně nemohla doplnit jejich kasační stížnost ze dne 1. 7. 2004, jak po ní požadoval Městský soud v Praze. Zástupkyně Mgr. Bohdana Hejduková potom v návaznosti na obsah kasační stížnosti sepsané prvním stěžovatelem, v níž stěžovatelé výslovně „trvají nadále na své žalobě proti zmíněným osobám v ČR“, v doplnění kasační stížnosti zřejmě k požadavku stěžovatelů také uvedla, že stěžovatelé za „žalované“ nadále označují jmenovité fyzické osoby, což zákonná úprava správního soudnictví nepřipouští.

Nejvyšší správní soud, s ohledem na všechny shora popsané skutečnosti, neshledal namítaný stížnostní důvod či námitky stěžovatelů důvodnými. Městský soud postupoval v souladu se zákonem, stěžovatele řádně vyzval a detailně poučil, jak mají žalobu doplnit a upřesnit, a nelze již soudu vytýkat, že se mu nepodařilo přesvědčit stěžovatele, aby ve svém zájmu respektovali zákonné požadavky na náležitosti správní žaloby a poskytli soudu potřebnou součinnost, bez níž o podané žalobě nemohl meritorně jednat, a tedy stěžovatele přesvědčit, aby úporně netrvali na svém se zákonem nesouladném přístupu. Tak bylo veškeré úsilí Městského soudu v Praze být nápomocen stěžovatelům, s ohledem na opakovaně projevovanou vůli stěžovatelů nerespektovat výzvu a poučení soudu, marné.

Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná a v souladu s ustanovením § 110 odst. 1 s. ř. s., ji zamítl.

O nákladech řízení rozhodl tak, že žádnému z účastníků nepřiznal právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti, neboť stěžovatelka nebyla v řízení úspěšná a žalované právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti ze zákona nenáleží (§ 60 odst. 1, 2 s. ř. s., ve spojení s § 120 s. ř. s.).

Stěžovatelce byla k její žádosti ustanovena Městským soudem v Praze pro řízení o kasační stížnosti advokátka JUDr. Helena Teissingová, se sídlem Praha 8, Křižíkova 1. Hotové výdaje a odměnu advokáta za zastupování platí stát (§ 35 odst. 7 s. ř. s.). Podle obsahu spisu náleží ustanovené advokátce odměna za zastupování v řízení o kasační stížnosti ve výši 325 Kč. Celková částka sestává z odměny za jeden úkon á 250 Kč (převzetí zastoupení) podle §§ 7, 9 odst. 2 a § 11 odst. 1 písm. b), vyhlášky č. 177/1996 Sb., k čemuž je nutno přiznat režijní paušál 75 Kč. V průběhu řízení advokátka JUDr. Helena Teissingová dne 18. 12. 2005 zemřela. Česká advokátní komora ustanovila její nástupkyní podle § 27 odst. 1 zákona č. 85/1996 Sb. ve znění pozdějších předpisů Mgr. Bohdanu Hejdukovou. Podle § 27 odst. 2 uvedeného zákona, nedohodne-li se zástupce advokáta určený komorou s klientem do jednoho měsíce ode dne vyznění o zastupování jinak, nebo neučiní-li jiné opatření v téže lhůtě, přecházejí na zástupce ve vztahu ke klientovi práva a povinnosti zastupovaného advokáta, což platí i v případě, kdy byl vztah mezi klientem a advokátem založen ustanovením podle zvláštních předpisů, tedy i ustanovením soudem, jak je tomu v dané věci. Advokátní komora tento přechod práv a povinností na žádost zástupce osvědčí. Advokátka Mgr. Bohdana Hejduková nedala najevo, že by se ve smyslu § 27 odst. 1 citovaného zákona dohodla s klientem jinak. Přešla na ni tudíž ve vztahu ke klientovi práva a povinnosti původní zástupkyně. Zastupovalo-li účastníka v řízení postupně více advokátů, je platebním místem ten advokát, který účastníka zastupoval jako poslední. Proto přiznaná odměna bude soudem

vyplacena Mgr. Bohdaně Hejdukové. Náleží jí též odměna za 2 úkony v této věci á 250 Kč (příprava a převzetí zastoupení, doplnění kasační stížnosti) podle §§ 7, 9 odst. 2 a § 11 odst. 1 písm. b) a d) advokátního tarifu a náhrada hotových výdajů (režijní paušál) ke dvěma úkonům á 75 Kč.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 11. června 2007

JUDr. Marie Turková
předsedkyně senátu